

VERHUISD:
D. BETTY LEVIE
BESTRALINGSARTS-RÖNTGENOLOGE
van P. C. Hoofstraat 166 naar
Jacob Obrechtstraat 74
Spreekuren: Dinsdag en Zaterdag 3—4.
De praktijk van 8337
ROSALIE M. WIJNBERG
Vrouwenarts
is eveneens verplaatst naar
JACOB OBRECHTSTRAAT 74.
Spreekuur dagelijks van 1½—2½
Voor ziekenfondsleden en mindervermogen-
genden Maandag en Donderdag 3½—4½.

פרופסור בטי לוי נולדה באסן שבמחוז דרנטה, ב-5.3.1905. ביתם של גרשון לוי, סוחר בקר ושל רבקה לוי המוכרת כמי שהמציאה את המשחת לריפוי כוויות. לבטי היה אח, משה, שלמד הנדסה ועלה כמהנדס לפלסטינה בשנת 1934. בטי למדה רפואה באוניברסיטת אמסטרדם והתמחתה בתחום הרדיולוגיה התרפויטית. (therapeutic radiologist).

כמה שיאים בקריירה מבריקה:

בשנת 1937 קיבלה בטי את תואר הדוקטור אצל פרופ' א. לקור. נושא התזה שלה היה: " טיפול רדיולוגי מודרני בגידולים ממאירים", - Over kwaadaardige Pharynx-gezwellen mede in verband met de modern stralenterapie".

אחרי הגשת התזה עבדה בטי, כסגנית רדיולוגית במחלקת ההקרנות ב-AVL (Anthonie Leeuwenhoek Huis). בשנת 1940, אחרי כיבוש הולנד על ידי הנאצים, עזב ראש המחלקה, דר' דניאל ון דן הוד, לרוטרדם ודר' בטי לוי מונתה לממלאת מקומו. בתקופה זאת היא עוסקת יחד עם הפיזיקאי היהודי דר' משה קויזר, במחקר בנושא: עוצמת ההקרנות. המחקר נערך בשיתוף פעולה עם חברת פיליפס. משה קויזר נספה בסוביבור.

בסוף 1940 אסרו שלטונות הכיבוש על עבודת יהודים ובטי פוטרה מעבודתה. דר' ולם וסינק, עמית הולנדי, עשה כל מאמץ להחזיר אותה לעבודתה במכון. והצליח בתנאי שהיא לא תטפל בחולים. למרות האיסור, ביצעה בטי הקרנות בחשאי ואפילו טיפלה בי, כתינוקת 3 פעמים. מידע על כך מצאתי בכרטיס תורים של המכון, שנמצא ביומן של אמי. בתקופה זו עסקה בטי בעיקר במחקר. אבל לא לאורך זמן. בנובמבר 1941 היא אולצה, שוב, לעזוב את המכון. גם הפעם נחלץ

לעזרתה, דר' וסינק, ובטי עבדה בבתי החולים היהודים באמסטרדם במכון הסרטן. עד שנת 1943, נשלחו רוב יהודי הולנד למחנות במזרח. בטי, בעזרתו של המנהל הראשון שלה, ד"ר דניאל ון דן הוד, מצאה מקום מסתור באיינדהובן אצל מהנדס ממעבדת פיליפס. היא גויסה למחתרת ההולנדית ושימשה כשליחה. אחרי שחרור דרום הולנד עבדה בטי כרופאה בצלב האדום ועלתה צפונה עם הצבא המשחרר.

ד"ר ולם וסינק, אותו עמית שסייע לבטי בתקופת המלחמה והפך למנהל המכון, ה-AVL, כותב בדו"ח שנתי בשנת 1945: "לשמחתנו הגדולה התייצבה אחרי השחרור חברתנו לעבודה בעבר, דר' בטי לוי, אחרי שעברה רדיפות וסבל רב מכובשי ארצנו..."

בטי חזרה למכון הסרטן באמסטרדם, אך עברה אחרי זמן קצר לרוטרדם לעבוד במכון הרדיולוגיה התרפויטית יחד עם ד"ר דניאל ון דן הוד. אני זוכרת פגישה עם בטי ב-1946 באמסטרדם, אכלנו גלידה ברולוף הרטפליין. היא רצתה לקחת אותי אתה לארץ ישראל אבל בית המשפט לא אישר.

בטי עלתה לארץ ב-1946. הקליטה לא הייתה פשוטה. עם הגעתה לא התקבלה לעבודה בקופת חולים ועבדה בעבודות שונות. היא שלחה מהולנד, ציוד (מכשור) לרדיולוגיה. בשלב ראשון עבדה באופן פרטי אך לאחר מכן התחילה לעבוד במרפאת זמנהוף, בתל אביב. במסגרת עבודתה בקופת חולים כללית, השתתפה בטי בוועידות בינלאומיות, התעסקה במחקר, ואף עמדה בקשר הדוק עם מכון פסטר בפריז.

ב-1957 היא מונתה לראש מחלקת הקרנות בבית חולים בילינסון. במהלך השנים נפגשתי עם מטופלים רבים שמאד העריכו אותה. היא נהגה, לפעמים, להזמין אליה חולים באופן פרטי, כדי לייעץ להם, ללא תמורה ולעמוד לצדם ברגעים הקשים. אני זוכרת מקרה מיוחד בו הורים לבת, חולה סופנית הציעו את כל הונם כדי לשלם עבור הטיפול בבתם. בטי הציעה להם לבלות עם בתם החולה ולטייל בעולם בזמן שנותר להם יחד ולא לעבור את הסבל הנורא של הכימותרפיה. אחרי הפגישה הרגישה בכינו.

בשנות ה-70 הנהלת בית החולים בקשה מבטי לערוך מחקר על בתי החולים בסקנדינביה כדי לבנות בבילינסון מחלקה מודרנית לרדיולוגיה/כימותרפיה. אני הדפסתי עבור בטי, את הדו"ח במספר עותקים. בבית החולים לא התייחסו ברצינות להצעתה של בטי והיא התאכזבה והתפטרה.

בטי נהגה להרצות באוניברסיטת תל אביב בנושא רדיותרפיה וב-1968 היא התקשרה אלי כדי להודיע ש: "פרופ' דר' בטי לוי", מדברת. מיד ארגנתי שלט לדירתה עם התואר החדש.

אישית – בטי הייתה פמיניסטית. היא אפילו סירבה להצעת נישואין כדי להקדיש את חייה לרפואה. שמעתי על כך מחברתה דר' רוס ויינברג (רופאת נשים שיילדה אותי בבית חולים הספרדי באמסטרדם) שזו החלטה שקיבלה כבר בשנות ה-30.

בטי הייתה חברה בארגון ה"סורופטימיסט", שהוא ארגון הנשים הגדול בעולם לנשים המצטיינות בתחומן. היא נהגה לפגוש את חברותיה לארגון, בקפה שטרן בדיזנגוף, כל יום שישי בשעה 14.00.

בטי אהבה מוזיקה, היא שרה במקלה, היה לה מינוי בתזמורת הפילהרמונית. כל שנה ב-5 במרץ הזמינה את כל עמיתיה לחגוג איתה את יום הולדתה. אז יכולתי למזוג שנפס לחבריה ביניהם דסברג, דווידס, דה פריס, ולטר גוטמן, שפיץ, גיטר ועוד. בשנותיה האחרונות גרה בטי בבית יוליאנה בהרצליה. ב-29 אפריל 1992 היא נשמה את נשימתה האחרונה.

לפני 77 שנה, ב-27 באפריל 1940 הוענק לדר' בטי לוי פרס Wertheim Salomon באמסטרדם ביחד עם דר' van der Plaats. הם זכו בתחרות בנושא שיטות רדיותרפיה חדשניות במכשיר חדש שפותח על ידי חברת פיליפס.

אני מתכבדת, בשם משפחת לוי, להעניק למכון לחקר יהדות הולנד את המסמך המקורי שהוגש לתחרות וזכה בפרס.

אני מאמינה שעבודה פורצת דרך זו, תנציח את פועלה של ד"ר בטי לוי. כולי תקווה שהמסמך הזה ישמש חוקרים צעירים מתחומי המדע וההיסטוריה, שילמדו על פועלן של נשים יהודיות צעירות בהולנד ועל הישגיהן המפליגים בשנים שלפני המלחמה, במהלכה ואחריה.

אני מודה לכם ומאחלת לכל הנוכחים, שנה טובה ומבורכת! שנה של בריאות טובה והמשך עשייה ויצירה !!

ביבליוגרפיה

www.avl.nl, lemma Betty Levie

www.historad.nl

"Betty Levie", *Het joodsche weekblad, NIW*, uitgave van den Joodschen Raad voor Amsterdam, 19-02-1943 (Delpher);

'Nederlanders en/in Israel', *Nieuw Israelitisch Weekblad*, Nr. 66, E. van Amerongen, 16 Augustus 1968,

פרסומים

Dissertatie, Universiteit van Amsterdam: 1937 bij prof. van Ebbenhorst Tengbergen "Over kwaadaardige Pharynxgezwellen mede in verband met de moderne stralenterapie".

Op 27 april 1940 werd in de collegezaal van professor Carol in het Binnengasthuis in Amsterdam de **Wertheim Salomonson** medaille uitgereikt aan Dr. Betje Levie uit Amsterdam, en aan Dr. G. J. van der Plaats uit Maastricht.

De opdracht voor de prijsvraag luidt: *“Resultaten in één zitting met de zoogenaamde contacttherapie bij kwaadaardige gezwellen (“Nahbestralung” volgens de methode van Chaoul) te bereiken, zijn oogenschijnlijk in strijd met de grondslagen waarop de zoogenaamde gefractioneerde geprotraheerde Röntgentherapie steunt. Het bestuur vraagt een kritische studie van de desbetreffende literatuur, vergezeld van een klinisch en (of) experimenteel onderzoek van dit onderwerp”*.

Onderwerp van dit onderzoek was de bruikbaarheid van het nieuwe Philips Contact apparaat met Chaoulbuis (ca 50kV met reflectie-focus op zeer korte Focus Huid Afstand).

Publicaties Betty Levie, PubMed, indexed for MEDLINE

Benign lymphoepithelial lesion of the parotid gland. Mikulicz's disease, Schindel J, Levie B, Tikva P, Arch Otolaryngol. 1969 Oct;90(4):496-9. PMID: 5806077

[Combined surgical-radiological treatment of parotid gland fistulae.](#) Schindel J, Markowicz H, Levie B. J Laryngol Otol. 1968 Oct;82(10):867-70 PMID: 4301049

[The combined effect of cucurbitacins and X-ray treatment on transplanted tumors in mice.](#) Shohat B, Gitter S, Levie B, Lavie D. Cancer Res. 1965 Nov;25(10):1828-35, PMID: 5859207

[OVARIAN REGENERATION AND PREGNANCY FOLLOWING MASSIVE RADIOTHERAPY FOR DYSGERMINOMA. REPORT OF A CASE.](#) GANS B, BAHARY C, LEVIE B. Obstet Gynecol. 1963 Nov;22:596-600. PMID: 14082278

[Hemolytic anemia in lymphocytic leukemia. Treatment by irradiation of the spleen.](#) DJALDETTI M, DE VRIES A, LEVIE B, TIKVA P. Arch Intern Med. 1962 Oct;110:449-55. PMID: 13886656

[\[Blood changes following x-ray therapy\].](#) LEVIE B, .Harefuah. 1959 Jan 15;56(2):35-6; English & French abstracts 36. Hebrew. PMID: 13630454

[X-ray contact therapy and its possibilities. \[Hebrew text; English summary\].](#) LEVIE B. Harefuah. 1951 Apr 15;40(7-8):101-4. PMID: 14840719

Boeken:

De dokter, dat ben ik! 65 jaar Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen, **Walburg Pers, 1998. Klazien Kruisheer, p. 47, 55, 61,67, 70, 79.**

De som van zorg en onderzoek, **Bas C. van Lier, NKI-AVL, 2002, 56, 57.**

Vergeet niet dat je arts bent, Hannah van den Ende, Uitgeverij Boom, 2015: **89,98, 101,283,360-2,89,98, 101,283,360-2,78, 399, 415.**